

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยด้วยกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ชื่อนักศึกษา	ปองเดช กวินปัดย์
รหัสประจำตัว	53B74740143
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	สิ่งแวดล้อมศึกษา
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวารีย์ ศรีบุญะ
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.ผมหมอม เชิดโกทา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล 2) ศึกษาความต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยด้วยกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า 3) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอย ด้วยกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยด้วยกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยเปรียบเทียบความรู้ ความตระหนักก่อนกับหลังการปฏิบัติการของกลุ่มทดลองและเปรียบเทียบหลังการใช้รูปแบบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมและประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบของการทดลอง โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยประชากรในการศึกษา คือ ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าสำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าจากสถาบันการศึกษาในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลทุกสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง จำนวน 637 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้ามาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้จำนวน 322 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบความรู้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.50-0.80 แบบสอบถามความตระหนัก มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.77 แบบสอบถามพฤติกรรมมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.76 ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยด้วยกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยการร่างรูปแบบด้วยการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า จำนวน 10 คน แล้วประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 ปรับปรุงรูปแบบ และปฏิบัติการใช้เวลา 1 เดือน กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครจากกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 45 คน ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบโดยเปรียบเทียบความรู้และความตระหนักก่อนกับหลังปฏิบัติการของกลุ่มทดลอง และประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบทดสอบความรู้ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.70-0.80 แบบสอบถามความตระหนักและความพึงพอใจงานวิจัยนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1) ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า มีความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้มีอาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่มีอาชีพอื่นควบคู่ไปด้วยที่แตกต่างกัน มีความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน และผู้ที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้ามีความต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับมาก โดยรายการที่ต้องการเสริมศักยภาพมากที่สุด มี 2 รายการ ได้แก่ การกำจัดขยะมูลฝอยและการหมุนเวียนนำขยะมูลฝอยมาใช้ใหม่

3) รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยด้วยกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา ได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีของการศึกษานอกระบบของฮูล์และแอนราโกจี หลักการจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการของกรมควบคุมมลพิษและแนวคิดสิ่งแวดล้อมศึกษา นำมาสังเคราะห์ สร้าง และพัฒนาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้ 1) แนวคิดในการเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยตลอดกระบวนการของการประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ด้วยการสร้างมโนทัศน์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 2) หลักการ ได้แก่ การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ เพื่อการศึกษาที่ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ในการจัดการขยะมูลฝอยให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้ประกอบวิชาชีพ 3) เป้าหมายเพื่อสร้างความรู้และความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจรของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า 4) กระบวนการเสริมสร้างศักยภาพ ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยจากการประกอบวิชาชีพของผู้เรียน (2) การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากการประกอบวิชาชีพ ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง (3) การสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากการประกอบวิชาชีพ (4) ออกแบบวิธีการเรียนรู้ตามความสนใจตามบริบทผู้เรียนและการจัดการขยะมูลฝอยโดยแบ่งตามประเภท การนำกลับมาใช้ซ้ำ การกำจัด การแปรรูปเพื่อกลับมาใช้ใหม่ การเลือกวัสดุที่ย่อยสลายได้ง่ายที่เกิดจากการประกอบวิชาชีพของผู้เรียนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนเพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย ตลอดจนสามารถประยุกต์การเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยสู่สถานการณ์ใหม่ในการประกอบวิชาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง และ (6) ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากการประกอบอาชีพด้วยตนเอง ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเหมาะสมทุกรายการ สามารถนำไปใช้ได้

4) ผลการประเมินการใช้รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพ พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้ากลุ่มทดลอง มีความรู้และความตระหนักหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบกลุ่มทดลองมีความรู้ ความตระหนักสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.22)

คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอย การเสริมสร้างศักยภาพ ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า

Thesis Title	Model for Strengthening Potential of Solid Waste Management by Environmental Education for Professional Makeup Artist in the Bangkok Metropolitan and Vicinity
Student	Phongdej Khawinpat
Student ID	53M74740143
Degree	Doctor of Philosophy
Field of Study	Environmental Education
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr.Suwaree Sripoonsa
Thesis Co-Advisor	Dr.Pomhom Cherdgotha

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the level of knowledge, awareness and behavioral for solid waste management of the professional makeup artist in the Bangkok Metropolitan and vicinity classified by personal factor, 2) study the needs for strengthening potential of solid waste management by environmental education for professional makeup artist in the Bangkok Metropolitan and vicinity, 3) develop model for strengthening potential of solid waste management by environmental education for professional makeup artist in the Bangkok Metropolitan and vicinity, and 4) evaluate the results of model for strengthening potential by comparing the knowledge and awareness level before and after practice of experiment group and compare after the use of model between experiment group and control group and evaluated satisfaction. This research was divided into 4 phases as follows: stage 1; study the knowledge, awareness and behavior for solid waste management with the population of 637 professional makeup artist who finished this curriculum under the control of Education Ministry in the 3 schools of Bangkok and vicinity. The sample size was obtained proportion more than 30 % so were 322 respondents who have experienced more than 1 years and selected purposively the tool was a questionnaire with reliability at 0.75, knowledge test with reliability at 0.78, discriminant power 0.50-0.80, 5-level questionnaire on awareness with reliability at 0.77, 3-level questionnaire on behavior with reliability at 0.76. Stage 2; study the needs for strengthening potential with the use of same sample as stage 1 and the tool was a questionnaire with reliability at 0.75. Stage 3; developing model of strengthening potential of solid waste management by drafting a model with focus group discussions by 10 participants, then evaluate by 5 experts and testing IOC with 1.00 and discriminant power 0.70-1.00, revised the model by the same participants. Stage 4; practicing regard activities by workshop, demonstration, brainstorming and practices with the same sample as phase 1 for 45 persons for 1 months. Evaluation, then comparing the knowledge, awareness

and satisfied before and after practices by the tool of knowledge test with reliability at 0.77 and discriminant power 0.70-0.80, questionnaire on awareness and satisfaction with reliability at 0.79 and 0.77, self rating with reliability at 0.79, total questionnaire with reliability at 0.77. The data were analyzed by content analysis and percent, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research results were as follows:

1) The professional makeup artist had the knowledge, awareness and behavior for solid waste management at a moderate level (64.13 %, $\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.27, $\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.20). The personal factor analysis revealed that they had different in knowledge level and behavior and gender had different in behavior at a statistical significance level of 0.05.

2) The professional makeup artist need for solid waste management at a high level ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.24), the most aspect of needs were elimination ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.56) and reused ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.55), respectively.

3) The model for strengthening potential of solid waste management by environmental education based on the concepts and theory of informal education of Houle and Andragogy, the principle of integrated solid waste of Pollution Control Department and concept of environmental education with synthesizing as following (1) concept; increasing the potential with friendly environment, (2) principle; using the environmental education process for adult learning according to the nature of entrepreneurs, (3) targets; creating knowledge and awareness genuinely, and (4) process; 1) analyzing the need for solid waste management by professional makeup artist, 2) mutual learn planning between learners and teachers, 3) suitable atmosphere for learners and unguent with waste management , 4) designing learning method based on interesting of learners by type of reuse, disposal, recycle, decompose material with friendly environment, 5) set learning activities based on plan to attain the target and applied to new situation for professional makeup artist, 6) self learning evaluation and the experts evaluated IOC at all items with can be applicable.

4) The evaluation results of model for strengthening the potential of solid waste management for the professional makeup artist by comparing knowledge and awareness of experiment group after using the model higher than before at a statistical significance level of 0.05 and the satisfaction was at the most high level ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.55).

Keywords: Solid Waste Management, Strengthening the Potential, Professional Makeup Artist